

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 458/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. M. P., T., V. P., N., a M. C., N., zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. I. M., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. I. M., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 71/2008 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 181/2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. M. P., V. P. a M. C. odmieta z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2010 doručená sťažnosť MUDr. M. P., T., V. P., N., a M. C., N. (ďalej len „sťažovatelia“),

zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. I. M., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. I. M., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 71/2008 a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 181/2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou zo 4. januára 2006 sa sťažovatelia v postavení žalobcov domáhali proti obchodnej spoločnosti T., a. s. (ďalej len „žalovaná 1“), zdržania sa zásahov do vlastníckeho práva a vypratania nehnuteľnosti, ktorá je v ich podielovom spoluvlastníctve. Neskôr sťažovatelia rozšírili okruh žalovaných aj o obchodnú spoločnosť S., a. s. (ďalej len „žalovaná 2“). Žaloba bola podaná Okresnému súdu Trenčín, pričom konanie bolo vedené pod sp. zn. 24 C 7/2006. Následne bola vec prerokovávaná okresným súdom pod sp. zn. 5 C 71/2008.

Uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 24 C 7/2006-23 z 23. mája 2006 bolo konanie o návrhu na zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva zastavené.

Dňa 4. decembra 2007 podali sťažovatelia predsedníčke Okresného súdu Trenčín sťažnosť „*pre porušovanie ústavného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov*“. Na sťažnosť reagovala prípisom sp. zn. Spr 2254/2007 z 12. decembra 2007 podpredsedníčka Okresného súdu Trenčín, v ktorom sťažovateľom oznámila, že podľa jej zistení „*sťažnosť na priet'ahy v konaní je dôvodná*“, a zároveň ich informovala, že ich „*vec bude sledovaná v dvojmesačných intervaloch*“.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 71/2008-134 zo 16. apríla 2008 bola žaloba zamietnutá a sťažovatelia boli zaviazaní nahradiť žalovanej 1 trovy konania. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia 26. mája 2008 odvolanie.

Uznesením krajského súdu č. k. 17 Co 181/2008-163 z 19. mája 2009 bol odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušený, konanie bolo zastavené a vec bola postúpená

na ďalšie konanie T. Slovenskej republiky. Proti označenému uzneseniu krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie tvrdiac, že postupom krajského súdu v predmetnej veci im bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolaniu sťažovateľov vyhovel a uznesením sp. zn. 3 Cdo 235/2009 z 21. októbra 2010 napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovatelia tvrdia, že *„doterajším postupom všeobecných súdov v predmetnej právnej veci, t. j. rovnako tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru“*.

V tejto súvislosti sťažovatelia argumentujú, že *„Od doručenia žaloby na príslušný prvostupňový súd uplynulo k dnešnému dňu takmer päť rokov a všetky doteraz vydané rozhodnutia všeobecných súdov v predmetnej veci boli vyššími súdmi zrušené, teda takmer päť rokov u sťažovateľov trvá stav právnej neistoty...“*

Neprimerané prietahy v predmetnom súdnom konaní boli doposiaľ spôsobené ako nečinnosťou, najmä prvostupňového súdu, tak aj nezákonným rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré dovolací súd musel zrušiť.“

Na základe uvedeného sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo MUDr. M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a to postupom Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom a Krajským súdom v Trenčíne, v právnej veci vedenej pod sp. zn. 5 C 71/2008, resp. 17 Co 181/2008 bolo porušené.“

Základné právo V. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a to postupom Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom a Krajským

súdom v Trenčíne, v právnej veci vedenej pod sp. zn. 5 C 71/2008, resp. 17 Co 181/2008 bolo porušené.

Základné právo M. C. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a to postupom Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom a Krajským súdom v Trenčíne, v právnej veci vedenej pod sp. zn. 5 C 71/2008, resp. 17 Co 181/2008 bolo porušené.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu v Novom Meste nad Váhom a Krajskému súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod spisovou značkou 5 C 71/2008, resp. 17 Co 181/2008 konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie meritórne prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi MUDr. M. P., primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 € (slovom: dvetisícpäťsto euro).

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke V. P., primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 € (slovom: dvetisícpäťsto euro).

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke M. C., primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 € (slovom: dvetisícpäťsto euro).

Porušovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 480,66 €, (2 úkony u každého sťažovateľa á 60,11 €, tj. 76,74 €, spolu 360,66 + 43,26 + 76,74 = 480,66 €), a to na bankový účet právneho zástupcu sťažovateľov, č. ú.: 0633567226/ kód banky: 0900.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť, môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Sťažovatelia podľa petitu namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 71/2008 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 181/2008, pričom v texte sťažnosti zároveň tvrdia, že postupom okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach došlo aj k porušeniu ich práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa svojej stabilizovanej judikatúry považuje ústavný súd tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy alebo medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktoré sťažovatelia uvádzajú v texte sťažnosti mimo petitu, iba za súčasť ich argumentácie (m. m. III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07), pričom z hľadiska

posudzovania sťažnosti považuje v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde za relevantný len text obsiahnutý v petite. Z tohto dôvodu ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov zastúpených kvalifikovaným právnym zástupcom – len v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 71/2008

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovatelia namietajú, že k porušeniu ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy došlo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 71/2008.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už nemohlo dochádzať k porušovaniu tohto

základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmieta z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Tento právny názor v zásade akceptuje aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri k tomu rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosti č. 16970/05).

V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd považoval za potrebné tiež zdôrazniť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Preto ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k prietahom v konaní nedochádza, resp. nemôže dochádzať (a to aj napriek tomu, že vo veci nebolo ešte právoplatne rozhodnuté), je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ostatným procesným úkonom, ktorý v právnej veci sťažovateľov okresný súd vykonal, bolo predloženie spisu krajskému súdu (7. augusta 2008) na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov z 26. mája 2008.

Sťažovatelia namietli „*Neprimerané prietahy v predmetnom súdnom konaní... spôsobené nečinnosťou, najmä prvostupňového súdu...*“ sťažnosťou z 18. novembra 2010, teda v čase, keď sa ich právna vec o vypratanie nehnuteľnosti nachádzala v dôsledku zrušenia uznesenia odvolacieho súdu najvyšším súdom v štádiu odvolacieho konania, t. j. v čase, keď okresný súd už zjavne nemohol svojím postupom spôsobovať prietahy v namietanom konaní. Navyše, rozsudok okresného súdu nebol uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 235/2009 z 21. októbra 2010 zrušený.

Na základe takto zisteného skutkového stavu ústavný súd s prihliadnutím na zmysel a účel ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov v časti, ktorou namietali porušenie svojho základného

práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 71/2008 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 181/2008

Vo vzťahu k namietanému porušovaniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 181/2008 zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplývajú predovšetkým tieto skutočnosti:

a) spis okresného súdu sp. zn. 5 C 71/2008 bol krajskému súdu doručený na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov 7. augusta 2008,

b) krajský súd o odvolaní rozhodol uznesením č. k. 17 Co 181/2008-163 z 19. mája 2009, t. j. za necelých 10 mesiacov od doručenia,

c) na základe sťažovateľmi podaného dovolania najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 235/2009 z 21. októbra 2010 zrušil označené uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, t. j. v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (23. november 2010) sa vec opätovne nachádzala v štádiu odvolacieho konania.

Sťažovatelia namietajú, že k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy došlo „*nezákonným rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré dovolací súd musel zrušiť*“.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08), pričom rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99), t. j. v danom prípade krajského súdu.

V danom prípade nepochybne zrušením uznesenia krajského súdu z 19. mája 2009 dovolacím súdom a vrátením veci krajskému súdu došlo k predĺženiu odvolacieho konania spôsobeného z dôvodu „nesprávnej“ činnosti krajského súdu (vychádzajúc z právnych názorov dovolacieho súdu, pozn.). Po vrátení veci bude musieť krajský súd vo veci opätovne rozhodnúť v súlade s právnymi názormi vyjadrenými v zrušovacom uznesení najvyššieho súdu, v dôsledku čoho dôjde k predĺženiu obdobia, v ktorom sa sťažovatelia nachádzajú v stave právnej neistoty. V tejto súvislosti bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či vecnému pochybeniu krajského súdu pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľov možno prisúdiť takú intenzitu, že by na jeho základe bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie objektívne dospieť k záveru o porušení ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietáh v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). V prípadoch, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť odmietne z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Vychádzajúc z uvedeného po zohľadnení konkrétnych okolností prípadu, predovšetkým skutočnosti, že krajský súd o odvolaní sťažovateľov rozhodol v primeranej lehote (necelých 10 mesiacov), ako aj skutočnosti, že sťažovatelia v doterajšom priebehu odvolacieho konania nenamietali sťažnosťou podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) porušovanie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ústavný súd dospel k záveru, že pochybenie krajského súdu, odstráneniu ktorého už došlo uplatnením mimoriadneho opravného prostriedku (dovolaním) zo strany sťažovateľov, v danom prípade nedosahuje takú intenzitu, na základe ktorej by

ústavný súd mohol po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodnúť o porušení základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na tomto základe ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti aj v časti, ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 181/2008.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľov nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd poznamenáva, že ak by v ďalšom priebehu konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 17 Co 181/2008 dochádzalo k neodôvodnenej nečinnosti, neefektívnej, príp. nesprávnej činnosti krajského súdu, sťažovateľom nič nebráni v tom, aby sa ďalšou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy opakovane domáhali ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2010